HEIFER

STOP HONGER
HELP EEN BOER

JAARVERSLAG 2018

STICHTING HEIFER NEDERLAND

1 JULI 2017 - 30 JUNI 2018

COLOFON

Dit jaarverslag is een uitgave van Heifer. Het jaarverslag is als PDF document beschikbaar op de website www.heifer.nl, zodat belangstellenden het document altijd kunnen raadplegen. In het digitale verslag wordt doorgelinkt naar gerelateerde filmpjes.

Tekstbijdragen
Sara Peeters, Anne-Marije in 't Veld, Eva van Ierssel, Ingeborg Geluk, Marius van der Veeken, Rian Fokker

Samenstelling financieel verslag
Marius van der Veeken

Vormgeving
BuroGeus creatie & communicatie

Heifer Nederland
Statutaire naam: Stichting Heifer Nederland
Opgericht in: 1999
Internationaal netwerk: Heifer International
Keurmerk: Erkend Goed Doel CBF
Bestuursvoorzitter: Rian Fokker
Voorzitter raad van toezicht: Kees Beemsterboer

Kade 23, 4703 GA Roosendaal
Tel. 0165-520123

www.heifer.nl, info@heifer.nl

IBAN: NL60 INGB 0000 0046 63

sinds 1 juli 2004

nr. 8079.18.684

PATRICK TOONT ONS TROTS ZIJN KUIKENS. PATRICK ONTVING EEN TRAINING OVER HET HOUDEN VAN KIPPEN. OOK BOUWDE HIJ EEN KIST WAARIN KUIKENS IN DE EERSTE CRUCIALE DAGEN BESCHERMD ZIJN TEGEN ZIEKTEN EN ROOFDIEREN. ZIJN PRODUCTIE IS HIERDOOR ENORM TOEGENOMEN.

INHOUD

Het jaar 2018 in vogelvlucht 4

Voorwoord 5

Heifer: de sleutel naar voedselzekerheid 6

1. Projecten 9
- 1.1. Resultaten 2017-2018 10
- 1.2. Klimaat-slimme technieken 12
- 1.3. Landbouw & veehouderij: de perfecte combinatie 14

2. Communicatie 16
- 2.1. Heifer als spin in het web 17
- 2.2. Met wie communiceren we? 18
- 2.3. Welke kanalen zetten we in? 19
- 2.4. Strategische partners 20

3. De Heifer organisatie 22
- 3.1. Ons team per 1 juli 2018 22
- 3.2. Activiteiten van de raad van toezicht 23
- 3.3. Personeelsbeleid 23
- 3.4. Heifer International netwerk 24
- 3.5. Samenvatting Verantwoordingsverklaring 25

4. Doelstelling en strategie 27
- 4.1. De uitdaging 27
- 4.2. Visie, missie en doel 27
- 4.3. Strategie 2017-2020 28
- 4.4. Financieel beleid 29
- 4.5 Kwaliteit en risicobeheersing 30

5. Financieel verslag 32

Bijlagen:
- I. Controleverklaring 46
- II. Overzicht cofinancieringen projecten 47

Het jaar 2018 in vogelvlucht

Totale inkomsten
€ 1.390.278

Totale bestedingen
€ 1.477.050

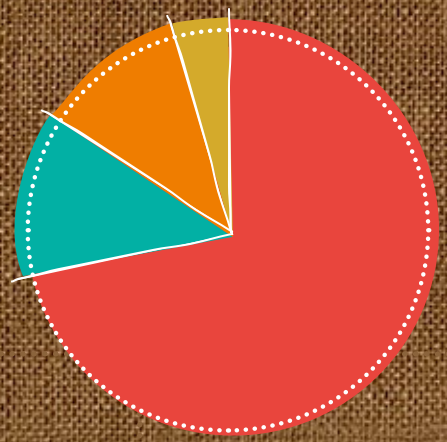

73,2%
PROJECTEN EN VOORLICHTING

9,1%
FONDSENWERVING

12,8%
SUBSIDIE AANVRAGEN

4,9%
ADMINISTRATIE EN BEHEER

920 GEZINNEN
beschikken over een stabiel en leefbaar inkomen

2.170 GEZINNEN
hebben het hele jaar door voldoende gevarieerde maaltijden

6.079 GEZINNEN
passen technieken toe op hun akkers, die hen weerbaarder maken tegen klimaatverandering

1.720 VROUWEN
hebben een betere positie in het gezin en meer zeggenschap binnen de gemeenschap

1.354 BOEREN EN BOERINNEN
hebben de volgende stap gezet. Zij verkopen hun producten nu ook op de markt

TIJDENS EEN BIJEENKOMST VAN AGRIPROFOCUS OVER POST HARVEST LOSSES RIEP HEIFER OP OM MEER TE INVESTEREN IN HET ONTWIKKELEN VAN MELKKOELTANKS OP ZONNE-ENERGIE. INMIDDELS IS ER EEN ACTIEVE WERKGROEP AAN DE GANG MET DAT IDEE.

IN ETHIOPIË HEBBEN ONZE PROJECTDEELNEMERS HUN VOEDING STERK VERBETERD: ZE ETEN FREQUENTER EN GEVARIEERDER EN HET AANTAL MAANDEN MET EEN VOEDSELTEKORT IS GEHALVEERD.

HEIFER NEDERLAND ADVISEERDE HET INTERNATIONALE NETWERK OVER HET ONDERWERP 'MONITORING EN EVALUATIE' TIJDENS EEN INTERNATIONALE BIJEENKOMST IN SENEGAL.

HEIFER BETREKT VERSCHILLENDE BEDRIJVEN OM DE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS TE REALISEREN. DIT JAAR ZIJN WE DRIE NIEUWE SAMENWERKINGEN AANGEGAAN.

IN MALAWI ZIJN DE BOERINNEN GETRAIND IN HET MAKEN VAN ENERGIEZUINIGE OVENS. INMIDDELS ZIJN 67 OVENS IN GEBRUIK.

IN 2018 LAG DE FOCUS OP HET BETREKKEN VAN INSTITUTIONELE DONOREN BIJ ONS WERK. SAMEN MET ONZE PARTNERS HEBBEN WE EEN AANTAL VOORSTELLEN VOOR GROTE PROJECTEN INGEDIEND BIJ DE EUROPESE UNIE. DAT HEEFT NOG NIET TOT SUCCES GELEID.

VOORWOORD

In de zomer van 2018 kwam het ineens heel dichtbij: de brandende hitte, het wachten op regen, de vergeelde weides, gebarsten kleigronden en tegenvallende oogsten. Ineens ondervonden we hier in Nederland aan den lijve wat klimaatverandering betekent.

De boeren en boerinnen in onze projecten vertellen ons al veel langer hoe hun leven door het veranderend klimaat beïnvloed wordt. Er zijn meer hete dagen, regens zijn onvoorspelbaarder, droge periodes worden langer, maar ook het aantal overstromingen neemt toe. En dat heeft effect op de opbrengsten van het land. En dus op de inkomens en voeding van hun gezinnen.

FAO (de Voedsel en Landbouw Organisatie van de Verenigde Naties) stelde het in haar jaarrapport van 2018 onomwonden vast: het aantal mensen met honger neemt weer toe, en klimaatverandering is een belangrijke oorzaak van die toename. FAO concludeert dat we het wereldwijde doel om honger vóór 2030 uit te bannen misschien niet halen. Dat extra inspanningen nodig zijn om de kwetsbaarheid voor het veranderend klimaat te verminderen, en te garanderen dat er voldoende, gezond voedsel is.

Daar voelen wij ons door aangesproken. Want precies op deze vlakken ligt de meerwaarde van Heifer. In onze programma's versterken boeren hun weerbaarheid door samen te werken, leren en te sparen. Ze passen klimaat-slimme technieken toe in de landbouw en het beheer van bodem, bos en water. Kringlooplandbouw verschaft ze een divers dieet en een stabieler inkomen.

Afgelopen zomer keek ik met een heel ander oog naar onze projecten. Welke technieken kan ik toepassen om mijn tuin groen te houden? Wat kunnen wij híer leren van onze projecten? Maar ook: hoe zorgen we dat héél veel meer mensen van onze projecten kunnen profiteren?

Want dat dit héél hard nodig is, is duidelijk. Onze boeren en boerinnen steken de handen uit de mouwen. Wij doen dat ook. Doet u mee?

Rian Fokker
Directeur

OP PLAATSEN WAAR HEIFER WATERPUNTEN MAAKT OF HERSTELT ONTSTAAN GROENE ZONES IN EEN KURKDROGE OMGEVING. IN TANZANIA LEGDEN BOEREN MOESTUINEN AAN RONDOM DE NIEUWE WATERPUT EN DE ZELF GEGRAVEN WATERPOELEN, DIE OOK DIENEN ALS REGENWATEROPVANG. OP DEZE DRONEFOTO IS GOED TE ZIEN WAT HET EFFECT HIERVAN IS OP DE OMGEVING.

HEIFER: DE SLEUTEL NAAR VOEDSELZEKERHEID

Voor het derde jaar op rij is het aantal mensen met honger gestegen. In 2017 waren 821 miljoen mensen in de wereld ondervoed. Dat is 1 op de 9! Een groot deel hiervan woont op het Afrikaanse platteland en is afhankelijk van de landbouw. Juist deze kleinschalige boeren hebben de potentie om met eenvoudige middelen meer voedsel te produceren. Daarom werken wij met hen samen.

VAN ARME BOER NAAR SUCCESVOL ONDERNEMER

Wij werken samen met arme Afrikaanse boeren en laten hen op eigen kracht – met zorg voor milieu – een beter leven opbouwen, voor zichzelf en hun kinderen. Een leven met voldoende voedsel en een stabiel inkomen.

OVER HEIFER

Heifer Nederland is een zelfstandige ontwikkelingsorganisatie. We maken deel uit van het Heifer International netwerk, dat al in 1944 is gestart met de bestrijding van honger en armoede door duurzame veehouderij te stimuleren. Eind jaren 30 gaf Heifer al jonge, drachtige koeien (vaarzen, of heifers in het Engels) aan mensen die te lijden hadden onder de Spaanse burgeroorlog. Het eerste kalf gaf men door aan iemand anders.

1 DOOR VEEHOUDERIJ EN LANDBOUW TE INTEGREREN BEHALEN BOEREN EEN GOEDE OOGST

- ✔ Boeren leren hun land duurzaam te gebruiken en brengen vernieuwde kennis over veehouderij in de praktijk. Dit geeft, in combinatie met goed vee, voldoende gezonde voeding, een stabiel inkomen én waardevolle mest voor een goede oogst.
- ✔ Boeren passen klimaat-slimme technieken toe die zorgen voor gezonde bodems en verbeterde toegang tot water, met minimale belasting van het milieu.

2 WANNEER VROUWEN MEER VERDIENEN PROFITEERT HET HELE GEZIN DAAR DIRECT VAN

- ✔ Het bespreekbaar maken van man-vrouw verhoudingen leidt tot evenwichtige gezinnen.
- ✔ Vrouwen worden eigenaar van het vee en beslissen mee over de besteding van het geld en familiezaken. Hierdoor verbetert de gezondheid van het hele gezin en gaan meer kinderen naar school.
- ✔ Wanneer barrières voor vrouwen wegvallen krijgen ze meer kansen om een belangrijke rol in hun gemeenschap te vervullen.

3 GOEDE SAMENWERKING ONTWIKKELT DE HELE GEMEENSCHAP

- ✔ Boeren worden in groepen georganiseerd. Deze groepen werken intensief samen, delen kennis en zetten spaar- en leensystemen op. Zo helpen ze elkaar en staan ze sterker om een positie op de markt te veroveren.
- ✔ Principe van 'Passing on the Gift' staat centraal. Boeren geven hun kennis en middelen door aan dorpsgenoten.
- ✔ Door samen te werken met lokale overheden helpen wij het beleid (voor de regio) te verbeteren.

4 DOOR AANSLUITING OP DE MARKTVRAAG VOORZIEN BOEREN IN DE GROEIENDE VOEDSELBEHOEFTE

- ✔ Boeren nemen deel aan goed georganiseerde producentengroepen en coöperaties, en worden gelinkt aan relevante marktspelers zoals banken, leveranciers van landbouwproducten, melkfabrieken en slachterijen. Hierdoor krijgen boeren toegang tot krediet, een betere prijs voor hun producten en kunnen ze hun productie verhogen. Zo dragen ze bij aan de voedselvoorziening in hun regio.

SINDS 1999 HEBBEN 54.305 GEZINNEN HUN VOEDING EN INKOMEN VERBETERD

1 PROJECTEN

Met de bijdragen van donateurs, partnerorganisaties, bedrijven, vermogensfondsen, de Nederlandse overheid en de Europese Unie hebben we diverse projecten kunnen ondersteunen.

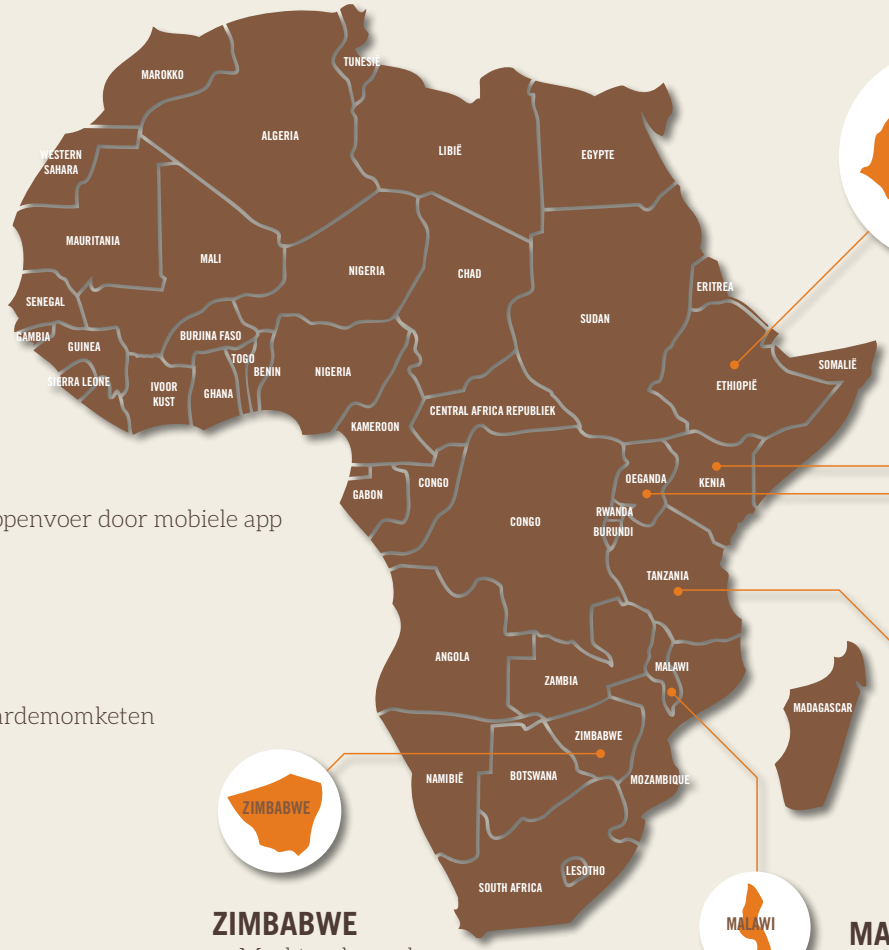

ETHIOPIË
- Vrouwenproject Dendi district
- Landbouw en voeding Woyalita district

KENIA
- Bodemanalyseproject

OEGANDA
- Landbouwonderwijsproject

TANZANIA
- Klimaatproject Igunga Ecovillage

MALAWI
- Melkveeproject

ZIMBABWE
- Marktonderzoek geitenwaardeketen

CAMBODJA
- Pilot beter kippenvoer door mobiele app

GUATEMALA
- Onderzoek kardemomketen

FILIPIJNEN
- Geitenproject

1.1 RESULTATEN 2017-2018

920 gezinnen beschikken over een stabiel en LEEFBAAR INKOMEN

2.170 gezinnen hebben het hele jaar door VOLDOENDE EN GEVARIEERD VOEDSEL

Het project in Malawi heeft een specifieke focus op de verbetering van voeding. Het afgelopen jaar ontvingen de eerste 250 vrouwen groentezaden en leerden ze hoe ze een moestuin moeten bouwen. De tuintjes werpen hun vruchten af. De eerste oogst is geweest en niet alleen de eigen gezinnen eten nu tomaten, kool en wortels, ook andere dorpelingen kochten de groenten. De 250 vrouwen geven dezelfde hoeveelheid zaden en kennis door aan andere gezinnen, zodat ook zij een eigen moestuin kunnen opzetten.

6.079 gezinnen passen KLIMAAT-SLIMME TECHNIEKEN toe op hun akkers

Hierdoor verbetert de bodemkwaliteit en zijn boeren weerbaarder tegen klimaatverandering. Zie pagina 12/13 voor een aantal voorbeelden

1.720 VROUWEN hebben een betere positie in het gezin en meer ZEGGENSCHAP binnen de gemeenschap

De vrouwen in Ethiopië vinden dat hun positie aanzienlijk is verbeterd gedurende het project. Twee jaar geleden hadden ze weinig inspraak. Nu praten ze mee over belangrijke zaken binnen het gezin, zoals de besteding van hun inkomen. Ook vervullen steeds meer vrouwen een leidinggevende functie in spaargroepen en dorpscomités van de kerk of de lokale kliniek.

SAMENWERKING in de gemeenschap is verbeterd

Heifer werkt altijd in groepsverband met boerengroepen van 20-25 leden. Per groep zijn er leiders die trainingen krijgen en vervolgens deze kennis doorgeven aan hun groepsgenoten. De leiders komen regelmatig bijeen en stimuleren onderling leren en zetten zich in voor hun gemeenschappen. Dit is de motor achter de verbeterde samenwerking. In Tanzania waarderen de projectdeelnemers de samenwerking nu als goed, terwijl er eerder laag gescoord werd op samenwerking.

1.354 boeren en boerinnen hebben de volgende stap gezet. Zij verkopen hun producten nu ook op de MARKT

68.703 boeren profiteren van een BETER BELEID

In alle 10 dorpen van het klimaatproject in Tanzania zijn actieplannen voor milieubehoud ontwikkeld en ondertekend door dorpsleiders en districtsraadsleden. Hierin staan regels waaraan dorpelingen zich moeten houden ter bescherming van het milieu, zoals de aanplant van minimaal 10 bomen per huishouden en het instellen van een functionerende watercommissie. Sancties voor overtredingen zijn er ook. Denk hierbij aan boetes voor loslopend vee en houtkap in bepaalde gebieden.

RESULTAATMETING

Monitoren en Evalueren
Heifer Nederland heeft al jaren een gedegen systeem voor Planning, Monitoring en Evaluatie (PME), dat gevoed wordt met gegevens van de lokale projectuitvoerders. In ieder project wordt de voortgang nauwgezet bijgehouden. Bij de start van elk project wordt een nulmeting gehouden, halverwege een tussentijdse evaluatie (indien langer dan 2 jaar) en ter afsluiting een eindevaluatie.

Onze partners schrijven elk half jaar een voortgangsrapport, in samenhang met een financieel rapport. Jaarlijks ondergaan ze een onafhankelijke audit. Daarnaast rapporteren de partners ieder jaar hun resultaten, volgens een vastgesteld format op basis van hun eigen administratie, gesprekken met families, (boeren)groepen en de gemeenschap. Deze resultaten laten de voortgang zien op de vijf thema's waar onze aanpak op rust: inkomen, voedselzekerheid, milieu, positie van vrouwen en samenwerking en toegang tot de markt.

Alle informatie wordt samengevoegd in Heifer's PME-systeem, dat zo een helder overzicht geeft van alle bereikte resultaten. Indien nodig kan er tijdig bijgestuurd worden. Heifer Nederland draagt bij aan de doelen van Heifer Project International. HPI heeft het afgelopen jaar het monitoring en evaluatiesysteem grondig herzien. Heifer Nederland heeft actief aan die herziening deelgenomen, zodat beide systemen beter op elkaar aansluiten.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Het werk van Heifer Nederland draagt bij aan de Sustainable Development Goals 2030 van de Verenigde Naties. Met de integrale aanpak van onze projecten ondersteunen we acht doelen. Dit meten we aan de hand van verschillende succesindicatoren.

1.2 KLIMAAT-SLIMME TECHNIEKEN

Voor gezonde bodems en toegang tot water met minimale belasting van het milieu

De zomer van 2018 werd gekenmerkt door meerdere hittegolven, nauwelijks regen en af en toe hevige windstoten. Bepaald geen typisch Nederlands zomerweer. In de landen waar wij werken hebben boeren al jaren te maken met extreme weersomstandigheden als gevolg van klimaatverandering. Zo is het begin van de regentijd in veel gebieden onvoorspelbaarder geworden. Dit maakt het voor de boeren lastig te bepalen wanneer ze moeten gaan zaaien. Een toename van periodes met langdurige droogte maakt de grond kurkdroog en moeilijk te bewerken.

Bomen en struiken hebben de eigenschap om water vast te houden en de bodemvruchtbaarheid te verbeteren. Maar omdat veel mensen nog op open houtvuur koken, worden te veel bomen gekapt. Regens vallen op een kale en droge grond, wat vaak leidt tot erosie en soms zelfs tot modderstromen en landverschuivingen.

Door het toepassen van verschillende simpele en vaak goedkope landbouwtechnieken kunnen de boeren hier iets aan doen. Met deze zogeheten klimaat-slimme technieken wordt het (regen)water beter vastgehouden en verbetert de bodemvruchtbaarheid. Ook zijn er oplossingen om schadelijke gewoontes, zoals het kappen van bomen, te verminderen.

Enkele technieken die wij in onze projecten promoten:

1 Door het aanbrengen van een mulchlaag van bladeren, gras en mest op de akker wordt regenwater beter opgenomen en vastgehouden. Dit voorkomt uitdroging van de grond en draagt bij aan een betere bodemvruchtbaarheid.

2 Veel vrouwen koken nog op open vuur. Deze traditionele manier van koken is erg inefficiënt. Het vereist veel hout en een groot deel van de warmte gaat verloren. De rook is ook nog eens zeer schadelijk voor longen en ogen. Aan de gevolgen van rook sterven jaarlijks meer mensen dan aan malaria en de gevolgen van aids samen. Bovendien is zo'n open vuurtje brandgevaarlijk.

Koken op energiezuinige ovens is een veiliger alternatief, en beter voor het milieu. Deze ovens gebruiken 80% minder hout. Hierdoor daalt de houtkap en zijn vrouwen en meisjes minder tijd kwijt aan het halen van hout. Energiezuinige ovens zijn uitgerust met ventilatieroosters en een schoorsteen, waardoor de rook naar buiten wordt geleid. Daardoor zijn de ovens ook nog eens minder schadelijk voor de gezondheid.

3 Jonge, net aangeplante bomen zijn zeer gevoelig voor droogte en hebben constante bewatering nodig. Druppelirrigatie is een perfecte oplossing. Door een plastic fles met een klein gaatje in de dop ondersteboven naast een boom te zetten, druppelt er langzaam water uit de fles. Een boom kan met een volle fles zo'n 3 tot 5 dagen vooruit. Boeren hebben er weinig omkijken naar, en er gaat vrijwel geen water verloren door verdamping. Deze simpele vorm van irrigatie is voor iedere boer toegankelijk.

4 Regenbuien zijn steeds onvoorspelbaarder en kunnen erg hevig zijn. Het water dat valt moet optimaal gebruikt worden. Door akkers met dijkjes op te delen in blokken en te zaaien in kuilen, spoelt water niet weg en blijft het beschikbaar voor de planten.

5 Regenwater kan op verschillende manieren worden opgevangen. Bijvoorbeeld door het plaatsen van regentonnen onder een dakgoot. Of door het water dat op wegen valt weg te leiden naar naastgelegen akkers. Kleine vijvers op laaggelegen punten kunnen water opslaan voor gebruik tijdens het droge seizoen.

1.3 LANDBOUW & VEEHOUDERIJ: DE PERFECTE COMBINATIE

Kringlooplandbouw, waarin veehouderij en landbouw elkaar versterken, krijgt in Nederland de laatste tijd veel aandacht. In Heifer-projecten staat die kringlooplandbouw altijd centraal. Dat heeft veel voordelen:

Het houden van dieren is minder seizoensgebonden dan landbouw en kan zorgen voor een stabiel inkomen door het jaar heen.

Dieren zorgen voor een belangrijke aanvulling op het dieet: eieren, vlees, en melk.

Door ossen en ezels in te zetten bij het ploegen kan er meer land bewerkt worden.

Bomen vormen een belangrijke aanvulling op het bedrijf. Ze zijn een bron van voeding, geven schaduw voor mens en dier, zorgen dat de bodem beter water vasthoudt en ze gaan erosie tegen. Er zijn zelfs soorten die de bodemvruchtbaarheid verbeteren. Door bomen in de landbouw te integreren hebben boeren meer inkomstenbronnen en gaat de productie omhoog. Dit maakt hen minder kwetsbaar.

De resten van gewassen, zoals de bladeren en stengels van maïs, worden weer gebruikt als voer voor het vee.

De mest van het vee is goud waard op het land. Bemesting zorgt voor gezonde en vruchtbare bodems, die beter bestand zijn tegen erosie en meer water vasthouden. Door een goede bemesting zien we de oogst in een paar jaar tijd vaak meer dan verdubbelen.

Veehouderij & Klimaat

Er is de laatste jaren veel aandacht geweest voor de bedreiging die veehouderij vormt voor het klimaat, de biodiversiteit en de voedselzekerheid. Eén van de meest besproken problemen is de uitstoot van broeikasgas. Met name koeien produceren tijdens hun spijsvertering methaan, dat nog veel schadelijker is dan CO_2.

De meeste koeien ter wereld bevinden zich in ontwikkelingslanden, het merendeel daarvan bij kleinschalige boeren. Deze koeien hebben gemiddeld een zeer lage melkproductie, waardoor de uitstoot per liter relatief hoog is. Kleinschalige boeren dragen dus bij aan het broeikasprobleem. Tegelijkertijd worden zij het hardst getroffen door de gevolgen hiervan. Zij kampen vaak al met gedegradeerde bodems en een tekort aan water. Klimaatverandering versterkt deze problemen in steeds meer gebieden.

Heifer is ervan overtuigd dat kleinschalige veehouders niet alleen deel van het probleem, maar ook van de oplossing zijn. Met simpele oplossingen als beter voer, betere koeien en betere huisvesting kunnen zij de productie van hun koeien snel verhogen. Daarmee vermindert de uitstoot van broeikasgassen per liter melk snel. Door mest op het land te gebruiken wordt CO_2 in de bodem vastgelegd, en neemt bodemvruchtbaarheid en landbouwproductie toe. Door kringlooplandbouw kan de oogst per hectare met wel 300 procent toenemen. Het mooie van deze maatregelen is dat ze tegelijkertijd de voedselproductie vergroten, de weerbaarheid van gemeenschappen tegen klimaatverandering versterken, en de oorzaken ervan helpen bestrijden. Op deze manier worden kleinschalige boeren onderdeel van een duurzame oplossing voor voedseltekort, armoede en klimaatverandering.

Lees op onze website het artikel 'de kool en de geit' dat we schreven voor het vakblad Vice Versa:
www.heifer.nl/nieuws-blog/de-kool-en-de-geit

2 COMMUNICATIE

Het laatste nieuws en achtergrondverhalen lezen onze donateurs in het Heifer Magazine.

Door stickers te plakken tijdens de kerstperiode vulden onze donateurs de lege stallen van Afrikaanse boeren.

Heifer doet mee aan de landelijke campagne 'Geef gerust' die gericht is op het vergroten van het publieksvertrouwen.

Vooruit met de geit! Onze jongste Singelloop deelnemers behaalden de voorpagina van Het Stadsblad!

Tijdens Moederdag kon men een digitale high five geven aan een supermam.

Via de digitale enquête vertellen donateurs wat ze goed en minder goed aan ons vinden. Dit is heel waardevol!

2.1 HEIFER ALS SPIN IN HET WEB

Heifer is de spin in het web van een grote groep belanghebbenden. We verbinden donateurs met boeren, ambassades met partnerorganisaties en bedrijven met potentiële nieuwe markten. Heifer communiceert met haar belanghebbenden op verschillende manieren en via verschillende kanalen.

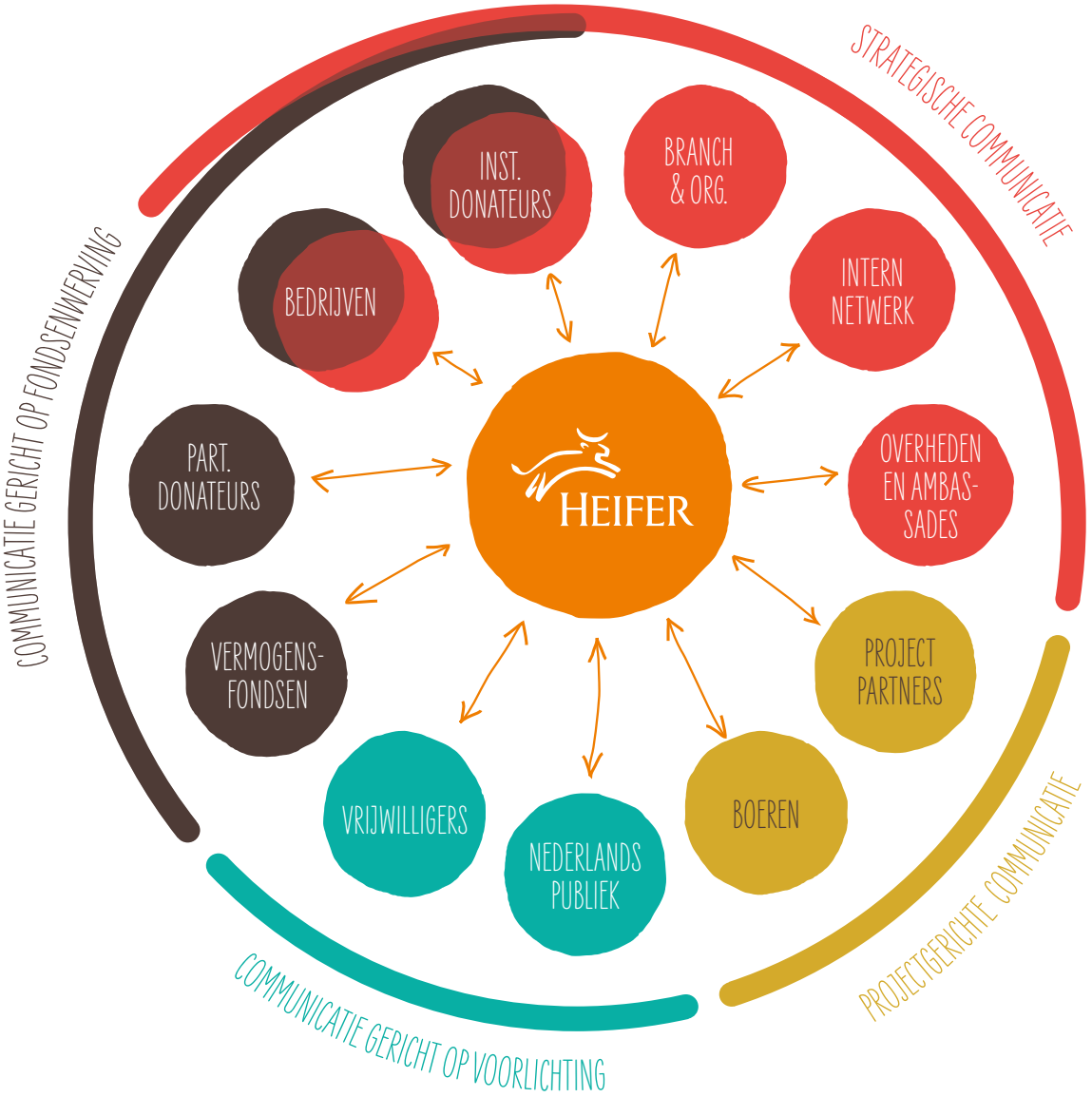

2.2 MET WIE COMMUNICEREN WE?

Nederlands publiek
We vinden het belangrijk om een zo groot mogelijk Nederlands publiek bekend te maken met het Heifer ideaal: een wereld waarin iedereen toegang heeft tot voldoende, gezond voedsel en een stabiel inkomen. We delen informatie over onze werkwijze en projecten, en wat we daarmee bereiken.

Particulieren
Veel mensen hebben interesse in ons werk; om precies te zijn 26.702 mensen. Hiervan steunden 15.039 mensen ons met een donatie. De meesten doen dit via een losse donatie, maar steeds meer donateurs verbinden zich structureel aan ons werk. Inmiddels is 33% van de particuliere inkomsten afkomstig van structurele donaties.

Bedrijven
Heifer betrekt bedrijven om de SDG's te realiseren en om een positieve bijdrage te leveren aan voedselzekerheid en een leefbaar inkomen voor arme boeren en hun families. Dit jaar hebben we met verschillende bedrijven bekeken hoe we in projecten samen kunnen werken, of gezamenlijke marketing acties op kunnen zetten. Daar zijn verschillende samenwerkingen uit voort gekomen, bijvoorbeeld met partijen als Goodwings, Booking.com en een bedrijf dat in 2019 een biologische snack op de markt brengt. Samen met de Koninklijke Nederlandse Specerijen vereniging en Heifer Guatemala onderzoeken we kinderarbeid in de kardemomketen en verkennen we oplossingen hiervoor.

Fondsen
Heifer Nederland heeft een aanzienlijk aantal vermogensfondsen die ieder jaar een belangrijke bijdrage leveren aan ons werk. Ook dit jaar hebben vertrouwde relaties hun jaarlijkse steun voortgezet, en mochten we nieuwe fondsen verwelkomen. Om deze waardevolle relaties nog meer bij ons werk te betrekken organiseerden we een projectbezoek naar Malawi.

Kerken
Kerken voelen zich al jarenlang betrokken bij Heifer en steunen ons werk met een spontane gift of de opbrengst van een collecte. We benaderen kerken sinds een paar jaar wat actiever en dat blijkt succesvol.

Brancheorganisaties & netwerken
Heifer is aangesloten bij diverse brancheorganisaties – zoals AgriProfocus en Partos - en neemt deel aan vele platforms, netwerken, bijeenkomsten en trainingen. Tijdens een bijeenkomst van AgriProfocus over Post Harvest Losses riep Heifer op om meer te investeren in het ontwikkelen van melkkoeltanks op zonne-energie. Veel van onze coöperaties hebben immers maar beperkt toegang tot elektriciteit. Inmiddels is er een actieve werkgroep aan de gang met dat idee.

Vrijwilligers
Door de jaren heen heeft Heifer een grote groep mensen om zich heen verzameld, die uit naam van Heifer acties en activiteiten opzet. Deze vrijwilligers halen niet alleen geld op, maar dragen ook bij aan de naamsbekendheid. Een mooi voorbeeld is de 'Vraag een Vriend' campagne waarbij we trouwe donateurs hebben gevraagd om vrienden en kennissen te betrekken bij ons werk.

Subsidieverstrekkers, overheden en ambassades
In 2018 lag de focus op het betrekken van institutionele donoren - zoals overheden en de Europese Commissie – bij ons werk. Bij deze donoren gaat het vaak over meerjarige contracten en bijdragen aan projecten en programma's. Dergelijke subsidies bieden een stabiele financiële basis en impact op grote schaal. Samen met onze partners hebben we een aantal voorstellen voor grote projecten ingediend bij de Europese Unie. Dat heeft nog niet tot succes geleid.

Internationaal netwerk
Heifer Nederland maakt deel uit van het netwerk van Heifer International. De partners overleggen over projecten, monitoring, financiering, marketing en communicatie. Dit jaar adviseerden we het netwerk over het onderwerp 'monitoring en evaluatie' tijdens een internationale bijeenkomst in Senegal.

Lokale partners & boeren
We communiceren veel met onze lokale partners via Skype en gaan zo nu en dan op bezoek. Samen met onze partners in Zimbabwe en Ghana schreven we dit jaar aan nieuwe projectvoorstellen die voor financiering in aanmerking komen. Via onze partners hebben we ook directe lijntjes naar de boeren. Zo ontvangen we regelmatig interviews en foto's van gezinnen uit de projecten. Deze verhalen gebruiken we in onze communicatie met donateurs.

2.3 WELKE KANALEN ZETTEN WE IN?

Jaarlijks informeren we onze achterban en andere geïnteresseerden over ons werk. Dit doen we via verschillende kanalen. Onze WEBSITE, DIGITALE NIEUWSBRIEF EN SOCIALE MEDIA bieden een makkelijke kennismaking met onze projecten en werkwijze. Wilt u wat meer verdieping? Lees dan het **Heifer Magazine**. Twee keer per jaar krijgen onze donateurs dit mooie magazine toegestuurd. We gaan dieper in op ons werk en zowel projectdeelnemers als donoren komen aan het woord.

Benieuwd naar de ontwikkelingen in onze projecten? Van ieder project verschijnt tweemaal per jaar een voortgangrapportage. Dit document geeft gedetailleerd inzicht in de tussentijds behaalde resultaten. Voor degene die alle ins en outs van onze organisatie willen weten, biedt het JAARVERSLAG een compleet en transparant naslagwerk.

Wat vinden onze donateurs goed of minder goed aan ons? Waar lezen ze graag over? Om op dit soort vragen antwoord te krijgen, versturen we twee keer per jaar een **digitale enquête**. Veel mensen nemen even de tijd om deze in te vullen, heel waardevol!

Heifer nam dit jaar deel aan twee landelijke **mediacampagnes**. De campagne 'Toegift' over nalaten en de campagne 'Geef gerust' die bijdraagt aan het publieksvertrouwen in goede doelen.

We zetten onze kanalen niet alleen informatief in, maar ook FONDSENWERVEND. Zesmaal per jaar zetten we een onderwerp of **project in de spotlights** en vragen daar steun voor. We zijn trots op de hoge respons die we ontvangen van onze donateurs. Ook TELEMARKETING wordt ingezet. Via de telefoon bedanken we donateurs voor hun gift en peilen we de interesse om ons werk structureel te steunen.

2.4 STRATEGISCHE PARTNERS

Sterke allianties zijn de sleutel tot succes voor het behalen van onze doelstellingen. Heifer streeft naar samenwerkingen met organisaties die passen bij onze missie, waarden, strategie en manier van werken. Daarbij prioriteren we relaties die de potentie hebben om lokale economieën te versterken en kleinschalige boeren te helpen om aansluiting te vinden bij de lokale dan wel globale markt.

Een aantal voorbeelden van samenwerkingen die we afgelopen jaar geïnitieerd hebben en van partners waarmee we het afgelopen jaar nieuwe projecten of nieuwe fondsenwervende programma's zijn gestart:

EDUKANS

Heifer is expert in het organiseren van boerengroepen en heeft veel kennis over landbouw en veehouderij. Edukans is gespecialiseerd in het ontwikkelen van lesprogramma's die afgestemd zijn op de behoeftes van de arbeidsmarkt. Dit jaar zijn Heifer en Edukans samen het project Learn4Agribusiness gestart in Noord Oeganda, waar de jeugdwerkloosheid schrikbarend hoog is. Met verbeterd lesmateriaal worden jongeren praktijkgericht opgeleid, zodat hun vaardigheden beter aansluiten op de arbeidsmarkt en werkgelegenheid wordt gecreëerd in winstgevende agrarische productieketens.

Aqua for All

Heifer werkt in het Igunga Ecovillage project in Tanzania nauw samen met de Nederlandse organisatie Aqua for All. Aqua for All coördineert een netwerk van organisaties die gespecialiseerd zijn in de 3R benadering. Zij ondersteunen, ieder met hun eigen expertise, het project met technische kennis voor het opvangen, vasthouden en hergebruiken (Retention, Recharge and Reuse) van (regen)water. Zowel op dorpsniveau – door het plaatsen van waterpompen voor drinkwater en het graven van waterbassins voor vee en irrigatie - als op huishoudniveau door afvalwater te hergebruiken voor de moestuin. Ook bij het ontwikkelen van milieubeleidsplannen, in samenwerking met de lokale overheid, werken de 3R partners en Heifer hand-in-hand. Heifer is sterk in het organiseren van boeren in groepen en het geven van landbouwvoorlichting. De landbouw kan echter niet zonder water en in deze tijd van schaarste zijn duurzame oplossingen onmisbaar. Met het 3R consortium worden watertechnieken geïntegreerd in de Heifer methode. Een unieke toevoeging die het kennisniveau van de boer completer maakt.

Goodwings®

Geen kosten, wel impact

Om het voor bedrijven makkelijker te maken om 'doing business' te combineren met 'doing good', is Heifer als eerste Nederlandse NGO een samenwerking gestart met Goodwings. Goodwings is een sociaal gedreven hotelreserveringsplatform dat bedrijven een laagdrempelig handvat biedt om met hun hoteluitgaven een maatschappelijke bijdrage te leveren, zonder extra kosten. Op deze manier maken we het bedrijven makkelijk om via de kostenpost voor overnachtingen bij te dragen aan de Werelddoelen (SDG's). Voor iedere geboekte hotelovernachting ontvangt Heifer de helft van de commissie. De opbrengst wordt besteed aan projecten die bijdragen aan het verbeteren van onderwijs en het creëren van werkgelegenheid voor ongeschoolde jongeren in Oeganda. Organisaties en de werknemers die via Goodwings hotelovernachtingen boeken, krijgen toegang tot een persoonlijk dashboard en ontvangen impact rapportages, zodat ze zien wat het effect is van hun bijdrage.

IN TANZANIA ZIJN OP SCHOLEN MILIEUCLUBS OPGERICHT OM OOK DE JEUGD TE BETREKKEN BIJ HET VERGROENEN VAN DE OMGEVING. DE LEDEN VAN DEZE CLUBS ZIJN VERANTWOORDELIJK VOOR ALLE MILIEU-GERELATEERDE ACTIVITEITEN OP SCHOOL. ZO PLANTEN ZE BOMEN EN VERZORGEN ZE KWEKERIJEN. EEN BELANGRIJKE ROL IS WEGGELEGD VOOR ENTHOUSIASTE LEERKRACHTEN, ZOALS OSCAR. OPVALLEND IS DAT VIA DE JONGE LEDEN OOK OUDERS WORDEN GEMOTIVEERD OM THUIS BOOMPJES TE PLANTEN.

3 DE HEIFER ORGANISATIE

Stichting Heifer Nederland is een zelfstandige Nederlandse fondsenwervende ontwikkelingsorganisatie met een onafhankelijk bestuur en raad van toezicht. Heifer Nederland maakt deel uit van het internationale netwerk van Heifer International. In paragraaf 3.4 wordt nader uitleg gegeven over de samenwerking in dit netwerk.

3.1 ONS TEAM PER 1 JULI 2018

Raad van toezicht

Kees Beemsterboer	Voorzitter (aftredend op 12 maart 2022, niet herkiesbaar), *gepensioneerd diplomaat bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken, functies onder andere inspecteur bedrijfsvoering en ambassadeur.*
Jolien Koole	Lid (aftredend 25 november 2018, niet herkiesbaar), *communicatie-adviseur.*
Björn Wijman	Lid (aftredend 27 juni 2020, niet herkiesbaar), *interim manager en docent management control Nyenrode Business Universiteit.*
Huib Klamer	Lid (aftredend op 1 juli 2019, herkiesbaar), *deskundige in Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, voorheen senior adviseur MVO bij VNO-NCW.*
Geert Westenbrink	Lid (aftredend 22 maart 2021, herkiesbaar), *voormalig Landbouwraad, thans beleidsadviseur Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.*

Bestuur

Rian Fokker	Voorzitter, directeur van Heifer sinds 1 juli 2009. *Voorheen hoofd Beleidsbeïnvloeding en Global Programs bij internationale NGO.*
Marius van der Veeken	Bestuurslid, manager bedrijfsvoering en financiën sinds 1 februari 2003. *Voorheen bankier en ondernemer. Geen nevenfuncties.*

Medewerkers

Anne-Marije in 't Veld	Fondsenwerving en communicatie
Eva van Ierssel	Fondsenwerving en communicatie
Ingeborg Geluk	Samenwerking en partnerschappen met bedrijfsleven
Willy Mureau	Donorservice en administratie
Marthe van Andel	Institutionele partnerschappen en programma's
Gijs Paaimans	Institutionele partnerschappen en programma's (t/m maart 2018)
Sara Peeters	Projecten

3.2 ACTIVITEITEN VAN DE RAAD VAN TOEZICHT IN HET BOEKJAAR

Het boekjaar 2018 was het tweede jaar van de strategische planning periode 2017-2020, waarin de organisatie zich tot doel heeft gesteld om 30.000 mensen in staat te stellen een leefbaar inkomen te verdienen en honger voorgoed achter zich te laten. De raad van toezicht besteedde in het boekjaar vooral aandacht aan de financiële continuïteit van de organisatie. Door het operationele verlies in het boekjaar 2017 zijn de reserves sterk afgenomen en is de kwetsbaarheid toegenomen. Het beleid is gericht op verbetering van de financiële positie door groei van de inkomsten en strikte kostenbeheersing.

Er waren in het boekjaar geen personele veranderingen in de raad van toezicht. In het boekjaar heeft de raad van toezicht vier reguliere vergaderingen gehouden. In de vergaderingen werd aan de hand van de rapportages door het bestuur onder andere gesproken over de strategische meerjarenplanning, jaarplanning en budgettering, de inhoudelijke en financiële voortgang van projecten, voorlichting en fondsenwerving, organisatie en financiën en de samenwerking met de partners in het internationale netwerk.

De raad van toezicht verleende goedkeuring aan de volgende besluiten:

- Vaststelling jaarverslag en jaarrekening 2017, vermogensmutaties en decharge van het bestuur
- Vaststelling van jaarplan en begroting boekjaar 2019
- Vaststelling van het addendum op het strategisch plan 2017-2020

De raad van toezicht heeft het functioneren van de directeur en de manager bedrijfsvoering en financiën geëvalueerd en goed bevonden.

De auditcommissie bestaande uit Björn Wijman en Kees Beemsterboer heeft op 25 oktober 2018 het accountantsverslag 2018 van Mazars besproken met het bestuur en de accountant. De accountant concludeert in zijn verslag dat de administratieve organisatie en het intern beheersingsstelsel adequaat zijn ingericht. De bespreking in de auditcommissie was vooral gericht op de financiële continuïteit van de organisatie. Jaarverslag en jaarrekening 2018 zijn goedgekeurd door de raad van toezicht en vastgesteld door het bestuur op 28 november 2018.

3.3 PERSONEELSBELEID

Heifer is een informele organisatie met hooggekwalificeerde en betrokken medewerkers. Er wordt veel aandacht besteed aan ontwikkeling en opleiding. Het ziekteverzuim is bijzonder laag. De arbeidsvoorwaarden zijn gebaseerd op de CAO Welzijn. Het aantal FTE per 1 juli 2018 is 6,4 verdeeld over de acht vaste medewerkers.

Vrijwilligers

Een aantal mensen is structureel aan Heifer verbonden en ondersteunt Heifer met persoonlijke kennis en inzet. Een goed voorbeeld is de raad van toezicht die zich onbezoldigd inzet voor Heifer. Deze vrijwilligers staan dicht bij de organisatie en worden regelmatig geïnformeerd. Daarnaast is er een grote groep mensen die ons steunt met spontane activiteiten. Bij Heifer staan deze mensen geregistreerd als donateur, maar hun bijdrage is vaak veel groter dan alleen financieel.

3.4 HEIFER INTERNATIONAL NETWERK

Heifer Nederland werd in 1999 als zelfstandige Nederlandse ontwikkelingsorganisatie opgericht met de steun van Heifer International (zie ook www.heifer.org). Deze Amerikaanse organisatie heeft ruim 70 jaar ervaring met veehouderij en landbouwprojecten in ontwikkelingslanden. De missie van Heifer International is door ondersteuning van arme boerengemeenschappen een bijdrage te leveren aan een duurzame oplossing voor honger en armoede in de wereld. De doelstellingen in het huidige strategisch plan van Heifer International zijn vergroting van impact door een betere gebiedsfocus en schaalvergroting van de projecten, diversificatie van de inkomsten en versterking van de operationele systemen. De komende jaren zal er meer aandacht worden besteed aan marktgerichte productie.

Kerncijfers Heifer International boekjaar 2017

Totale inkomsten uit donaties en bijdragen	**$ 146.722.000**	
Besteed aan doelstelling	$ 87.191.000	(75,8%)
Fondsenwerving en beheerskosten	$ 27.859.000	(24,2%)
Totale bestedingen	**$ 115.050.000**	

Heifer International heeft veldkantoren in zo'n 24 landen die de projecten met lokale, goed opgeleide mensen begeleiden. Naast de veldkantoren in de projectlanden zijn er in verschillende landen onafhankelijke Heiferorganisaties, gericht op fondsenwerving, projectuitvoering of beiden.

Heifer Nederland ontvangt een kostensubsidie van Heifer International die contractueel is vastgelegd (2017-2020 USD 1.631.550). Hierdoor kunnen wij de opbrengst fondsenwerving grotendeels aan de doelstellingen besteden.

Heifer Nederland werkt voor de uitvoering van projecten direct samen met lokale veldkantoren van Heifer International en zelfstandige zuidelijke organisaties. De lokale partners rapporteren rechtstreeks aan ons over de voortgang van projecten en de besteding van de middelen. De jaarrekeningen worden gecontroleerd door gecertificeerde accountants.

De verantwoordelijkheden van Heifer Nederland in de keten bestaan uit:

- Advisering van partnerorganisaties bij het ontwikkelen van projecten, het vinden van relevante samenwerkingen, financieel beleid en projectmonitoring en evaluatie;
- Beoordeling van projectvoorstellen van partners en fondsenwerving ten behoeve van goedgekeurde projecten;
- Monitoring, evaluatie en verslaglegging ten behoeve van alle stakeholders, verantwoording afleggen aan donateurs, financiers en subsidieverstrekkers over voortgang, resultaten en impact;
- Voorlichting geven aan het Nederlands publiek over ontwikkelingswerk en de Heifer-methode en daarmee bewustwording vergroten en een breder draagvlak creëren.

De samenwerking binnen het netwerk biedt belangrijke voordelen voor effectiviteit, efficiency en risicobeheer:

- De Heifer-methode is een bewezen succesvolle aanpak;
- Wij maken gebruik van de bestaande infrastructuur van de partners;
- Alle partners voldoen aan vastgestelde strategische, operationele, financiële en wettelijke eisen;
- De lokale partners hebben een goed inzicht in de lokale behoeften, regelgeving en gebruiken;
- De lokale organisaties worden erkend door de lokale overheden (voorwaarde voor vestiging).

3.5 SAMENVATTING VERANTWOORDINGSVERKLARING D.D. 28 NOVEMBER 2018

I. Besturen en Toezicht houden
Stichting Heifer Nederland heeft gekozen voor het bestuursmodel waarin besturen en toezicht houden organiek zijn gescheiden. Het meewerkend bestuur bestaat uit de directeur en de manager bedrijfsvoering en financiën. De onbezoldigde raad van toezicht heeft een controlerende en adviserende rol. Zij benoemt de leden van het bestuur, beoordeelt hen jaarlijks en stelt hun salaris vast. Vanuit de raad van toezicht is een auditcommissie samengesteld die toeziet op de financiële verantwoording. De procedure voor benoeming, besluitvorming en werkwijze van het bestuur, de raad van toezicht en de auditcommissie is in samenhangende reglementen vastgelegd. De invulling van vacante posities in bestuur en raad van toezicht is gebaseerd op profielschetsen die door de raad van toezicht worden vastgesteld. De raad van toezicht en het bestuur vergewissen zich ervan dat een kandidaat objectief en onafhankelijk de werkzaamheden kan verrichten en past bij de organisatie. De besluitvorming over de aanstelling vindt plaats in de vergadering van de raad van toezicht. De leden van het bestuur worden benoemd voor de periode van de arbeidsovereenkomst. De leden van de raad van toezicht worden benoemd voor een periode van vier jaar en zijn eenmaal herbenoembaar.

Voor een aantal bestuursbesluiten is voorafgaande goedkeuring van de raad van toezicht vereist. Dit geldt onder andere voor het vaststellen van strategische plannen en begrotingen, het overschrijden van de begroting met een bedrag groter dan €10.000, ingrijpende personele mutaties, het vaststellen van de jaarrekening en het wijzigen van de statuten.

Heifer hanteert een strategische planningscyclus van vier jaar. In juni 2016 is het strategisch plan vastgesteld voor de periode van 1 juli 2016 tot 30 juni 2020. Jaarlijks wordt een operationeel jaarplan met begroting opgesteld. Het bestuur rapporteert ieder kwartaal over activiteiten en financiën aan de raad van toezicht.

De door de raad van toezicht aangestelde gecertificeerde registeraccountant controleert jaarlijks de administratieve organisatie en interne controleprocedures en de jaarrekening. Aanbevelingen tot verbetermaatregelen worden door het bestuur opgevolgd.

II. Optimale besteding van middelen
Heifer heeft de programmadoelstelling in het strategisch plan vertaald naar specifieke, meetbare resultaten. In het jaarplan en de begroting worden de beoogde resultaten vastgesteld met een planning van de bijbehorende activiteiten. De inhoudelijke en financiële voortgang wordt door de raad van toezicht per kwartaal gecontroleerd aan de hand van rapportages door het bestuur.

Heifer werkt met een kwaliteitssysteem waarin de procedures en verantwoordelijkheden voor partnerkeuze, projectgoedkeuring, monitoring en evaluatie eenduidig zijn vastgelegd. Over ieder project wordt twee keer per jaar inhoudelijk en vier keer per jaar financieel gerapporteerd. Projecten boven €50.000 worden extern geëvalueerd.

Om zoveel mogelijk mensen te ondersteunen in hun weg naar zelfredzaamheid zet Heifer haar beperkte middelen niet in om individuele donaties te koppelen aan individuele families. Wij gebruiken de giften van onze donateurs waar deze de meest krachtige bijdrage kunnen leveren aan een duurzame verbetering van de levensstandaard van arme gemeenschappen.

Om een optimale besteding van middelen te waarborgen zijn interne efficiencynormen vastgesteld voor de besteding aan de doelstelling en de kosten voor fondsenwerving en administratie en beheer.

III. Communicatie met belanghebbenden
De communicatie met de verschillende groepen belanghebbenden van Heifer wordt verder toegelicht in het hoofdstuk Communicatie. Heifer werkt aan de registratie van alle projecten volgens de IATI standaard (voor uniforme projectinformatie in de ontwikkelingssector). Heifer is een lerende organisatie die streeft naar voortdurende verbetering van haar werk. Hiertoe ontwikkelt Heifer een database met geleerde lessen van alle projecten. Het overzicht geeft inzicht in hoe (toekomstige) projecten verbeterd kunnen worden. Er is ook een klachtenprocedure ontwikkeld, die op aanvraag beschikbaar is.

Heifer is actief lid van de Nederlandse branche- en netwerkorganisaties Partos, AgriProFocus, Instituut Fondsenwerving (IF), MVO Nederland en Goede Doelen Nederland. Heifer onderschrijft de gedragscodes van Goede Doelen Nederland en Partos.
Heifer is aangesloten bij het Centraal Bureau Fondsenwerving. Het CBF Keur voor Goede Doelen is met ingang van 1 juli 2004 toegekend. In het kader van de nieuwe erkenningsregeling is per 1 juli 2016 het certificaat Erkend Goed Doel aan Heifer toegekend. Dit certificaat is verlengd op 31 mei 2018.

Het Bestuur

R. Fokker M. van der Veeken

WIJ WERKEN SAMEN MET ARME AFRIKAANSE BOEREN EN LATEN HEN OP EIGEN KRACHT - MET ZORG VOOR HET MILIEU - EEN BETER LEVEN OPBOUWEN, VOOR ZICHZELF EN HUN KINDEREN. EEN LEVEN MET VOLDOENDE VOEDSEL EN EEN STABIEL INKOMEN.

4 DOELSTELLING EN STRATEGIE

4.1 DE UITDAGING

Sinds 2014 stijgt het aantal mensen met honger weer. In 2017 waren wereldwijd 821 miljoen mensen ondervoed. In Sub-Sahara Afrika (SSA) heeft bijna 1 op de 4 mensen onvoldoende te eten. Paradoxaal genoeg is een grote meerderheid daarvan boer of boerin. De snelle economische groei in Afrika concentreert zich vooral in de grote steden; het platteland blijft ver achter.

In veel ontwikkelingslanden staat de landbouwsector sterk onder druk. Boeren hebben te maken met de gevolgen van klimaatverandering: hogere temperaturen, langere droogtes, onvoorspelbare regenval. Steeds meer land is aangetast door erosie: naar schatting is 65% van alle landbouwgrond in Sub Sahara Afrika ernstig gedegradeerd. Op het platteland is de toegang tot markten vaak lastig. Veel jongeren trekken naar de stad, op zoek naar een beter inkomen. Maar volgens de Wereldbank kan maar zo'n 25% van hen daar een baan vinden in de formele sector.

Tegelijkertijd leidt de snelgroeiende bevolking tot een stijgende vraag naar voedsel. En vooral de vraag naar (dierlijke) eiwitten neemt snel toe. In veel ontwikkelingslanden kunnen lokale boeren nog niet aan die vraag voldoen; veel landen importeren nog grote hoeveelheden melkpoeder en vlees.

4.2 VISIE, MISSIE EN DOEL

In onze visie spelen kleinschalige boeren – mannen én vrouwen – een sleutelrol in het oplossen van deze paradox. Met meer kennis, betere middelen, meer samenwerking en betere toegang tot markten kunnen juist zij hun productie en inkomens verhogen, hun kwetsbaarheid verminderen en het landgebruik verduurzamen. Zij zijn cruciaal voor het opbouwen van duurzame, inclusieve regionale voedselsystemen.

Heifer Nederland wil het potentieel van deze boeren ontsluiten om voedselzekerheid en voldoende inkomen te realiseren, en bij te dragen aan sterke, duurzame lokale economieën. We betrekken het Nederlandse publiek bij dat werk.

Missie
Heifer werkt samen met gemeenschappen om honger en armoede te bestrijden, met zorg voor het milieu.

Wij werken met kleinschalige boeren om landbouwproductie te verhogen en het beheer van natuurlijke hulpbronnen te verbeteren, terwijl sociale en economische netwerken sterker worden. Onze toegevoegde waarde ligt in een sterke focus op de integratie van akkerbouw en veehouderij, als middel om de landbouw duurzamer te maken.

In het jaarlijkse 'State of Food Security and Nutrition' rapport stelt de FAO: zonder extra inspanningen gaan we Sustainable Development Goal 2 (honger beëindigen voor 2030) niet halen. Heifer Nederland wil, samen met het internationale Heifer netwerk, een significante bijdrage leveren aan die uitdaging.

4.3 STRATEGIE 2017-2020: 'WAARDE TOEVOEGEN, PARTNER VOOR DUURZAME GROEI'

HNL's strategisch plan stamt uit 2016 en geldt voor de periode juli 2016 – juni 2020. Halverwege deze periode hebben we de voortgang van het plan geëvalueerd en gekeken welke interne en externe ontwikkelingen aanpassingen vergen.

In het oorspronkelijke plan stelde HNL zich tot doel dat voor 2020 **30.000 gezinnen een leefbaar inkomen verdienen en honger voorgoed achter zich laten**.

*Het succes van onze projecten wordt gemeten aan de hand van een aantal **indicatoren**. We zijn pas tevreden als:*

- *huishoudens een leefbaar inkomen verdienen,*
- *huishoudens voedselzeker zijn,*
- *huishoudens hun natuurlijke hulpbronnen duurzaam en minder klimaat-gevoelig beheren,*
- *vrouwen meer invloed hebben op besluitvorming in gezin en gemeenschap,*
- *samenwerking binnen de gemeenschappen verbeterd is,*
- *betrokken boeren en boerinnen deelnemen aan goed georganiseerde producentengroepen,*
- *boeren en boerinnen betrokken zijn in inclusieve waardeketens en marktsystemen,*
- *zij toegang hebben tot de noodzakelijke inputs, diensten en informatie,*
- *de particuliere en coöperatieve bedrijven van 30.000 boeren winstgevend zijn en zich blijven ontwikkelen,*
- *boeren en boerinnen deelnemen aan of vertegenwoordigd worden in beleidsdialogen met overheden, en als dat daadwerkelijk leidt tot positieve veranderingen in praktijk of beleid.*

Dit ambitieuze doel vertaalden we in doelstellingen en activiteiten voor de vijf pijlers van ons werk:

1. In juni 2020 zijn in onze **projecten** 30.000 huishoudens gesteund om voedselzekerheid, inkomens en weerbaarheid tegen klimaatverandering te verbeteren en bij te dragen aan sterke gemeenschappen en plattelandseconomieën.
   - In onze projecten sturen we op duurzaamheid en efficiëntie. Er wordt speciaal aandacht besteed aan de ontwikkeling van inclusieve waardeketens, klimaat-slimme landbouw en aan jeugd en werkgelegenheid. Voortgang wordt gemonitord door een goed en efficiënt monitoring- en evaluatiesysteem. HNL speelt een actieve rol in het uitwisselen en verspreiden van geleerde lessen.

2. Minstens 9 **partnerschappen** met bedrijven, organisaties, overheden of kennisinstellingen dragen bij aan fondsenwerving, naamsbekendheid en/of de effectiviteit van projecten.
   - Samenwerking met anderen is belangrijk om onze doelen te kunnen realiseren, zowel op het gebied van fondsenwerving, als in onze projecten. Door samen te werken met innovatieve bedrijven en organisaties leren we zelf veel en kunnen we boeren nieuwe oplossingen bieden.

3. Door institutionele en publieke **fondsenwerving** wordt in 4 jaar een inkomen van ruim € 13 miljoen gegenereerd.
   - Een groot deel van dat inkomen wordt voor onze eigen projecten gebruikt, maar bijna 6 miljoen werven we voor andere leden van het Heifer netwerk; voor die fondsen leggen wij geen verantwoording over impact af.

4. Een breed Nederlands **publiek** is zich bewust van het belang van veehouderij voor armoedebestrijding, en de toegevoegde waarde van Heifer als betrouwbare en transparante organisatie.
   - Jaarlijks worden zo'n 6 miljoen mensen geïnformeerd over het werk van Heifer via radio- en tv spotjes en social media. Een beperkte groep van donateurs wordt intensief geïnformeerd door middel van (digitale) nieuwsbrieven, website en bijeenkomsten.

5. HNL is een professionele, efficiënte, innovatieve en accountable **organisatie** die actief bijdraagt aan de strategische ontwikkeling van het internationale Heifer netwerk.
   - Een sterk team dat de kans krijgt te leren is cruciaal voor de uitvoering van onze plannen. HNL zet een traditie voort van strak financieel beheer, goede kwaliteitszorg en een effectieve beleidscyclus. De strategische samenwerking binnen het internationale Heifer netwerk wordt steeds sterker.

Tijdens onze mid-term evaluatie, halverwege 2018, was duidelijk dat we niet op schema lagen met onze fondsenwerving. Vooral omdat onze institutionele inkomsten achterbleven bij de verwachting. Om die reden hebben we onze **inkomensdoelstelling** aangepast, van ruim 13 miljoen naar ruim 10 miljoen. Met een lager budget zullen ook de verwachte resultaten in het veld lager uitvallen. In onze projecten moeten we steeds innoveren, slim samen werken en kijken hoe we efficiënter kunnen werken om onze effectiviteit op peil te houden. Dat betekent bijvoorbeeld dat we nieuwe vormen van financiering onderzoeken, zoals impact investment voor activiteiten die commercieel gefinancierd kunnen worden.

4.4 FINANCIEEL BELEID

In het kader van het strategisch plan 2017-2020 werd vanaf 2016 geïnvesteerd in extra personele capaciteit voor het aantrekken van institutionele projectfinancieringen, maar de bijbehorende inkomensdoelstellingen werden tot nu toe niet gehaald. Zodoende werden in de boekjaren 2017 en 2018 aanzienlijke exploitatietekorten geboekt en daalde de continuïteitsreserve tot 24% van de jaarlijkse operationele kosten. Het onzekere inkomensperspectief en de zwakke financiele positie maakten het noodzakelijk om een kostenbesparende reorganisatie door te voeren om de balans tussen inkomsten, doelbestedingen en organisatiekosten te herstellen en verdere daling van de reserves te voorkomen. Voor de toelichting op de inkomsten, bestedingen en kosten wordt verwezen naar het financieel verslag. Hierin is tevens de herziene begroting opgenomen.

Heifer Nederland is de strategische partner van Heifer International bij het uitbouwen van een Europese fondsenwervingsstrategie. Deze gezamenlijke strategie zal in het boekjaar 2019 verder worden uitgewerkt. Heifer International heeft zich bereid verklaard om extra financiële steun te verstrekken ter versterking van onze vermogenspositie. Met deze steun zal de continuïteitsreserve per 30 juni 2019 worden hersteld naar circa 80% van de jaarlijkse operationele kosten.

4.5 KWALITEIT EN RISICOBEHEERSING

Op basis van het meerjarenplan worden jaarlijks operationele jaarplannen opgesteld. Hierin worden per doelstelling activiteiten gepland. Per kwartaal worden de activiteiten gerapporteerd en waar nodig bijgestuurd.

De procedures voor projectgoedkeuring, monitoring en evaluatie voldoen aan het kwaliteitssysteem gebaseerd op de Partos streefwaarden. Begin 2013 heeft Heifer Nederland besloten om het interne kwaliteitssysteem verder te verbeteren op basis van de Partos ISO 9001 norm, maar voorlopig niet op te gaan voor formele certificering vanwege de hoge kosten en het tijdbeslag op onze kleine organisatie.

Bij de vaststelling van het strategisch plan 2017 - 2020 is het Heifer risicomodel geactualiseerd. De gedetailleerde risicoanalyse wordt jaarlijks getoetst en indien nodig aangepast. In de volgende tabel wordt een samenvatting gegeven van de belangrijkste risico's met (mogelijke) gevolgen en maatregelen.

Punt van aandacht voor de komende tijd is het verder ontwikkelen en up-to-date houden van ons **integriteitsbeleid**. Het komende jaar zal HNL haar gedragscode hernieuwen en sterkere procedures ontwikkelen voor het handhaven van dat beleid. Daarbij zijn we ons ervan bewust dat het integriteitsbeleid levend beleid moet zijn, en dat onderliggende waarden en dilemma's met regelmaat moeten worden bediscussieerd.
Zie voor het hele strategische plan en de aanpassingen naar aanleiding van de mid-term evaluatie: www.heifer.nl/publicaties

Risicogebied	Risico en mogelijke gevolgen	Maatregelen
Fondsenwerving en reputatie	Economische teruggang, toenemende concurrentie, negatieve publiciteit over de sector kunnen leiden tot afnemende inkomsten. Als relatief kleine organisatie is Heifer dan kwetsbaar en kan de continuïteit in het geding komen	Diversificatie in inkomsten, financiering en subsidies. Versterken van binding met donateurs door goede voorlichting en rapportage op impact. Benadrukken van de eigen Heifer methode. Deelname aan Stuurgroep Communicatie van Goede Doelen Nederland.
Projectimplementatie	Politieke instabiliteit in projectlanden, gebrekkige infrastructuur, klimaatproblemen, beperkte marktmogelijkheden voor de producten, minder goede partners, onvoldoende samenwerking in de groepen, en corruptie kunnen de resultaten van de projecten nadelig beïnvloeden.	Heifer werkt intensief samen met zorgvuldig gekozen partners, die de projectgroepen intensief begeleiden, meestal met steun van lokale overheden. In de projectvoorstellen worden de risico's voor de projecten geïnventariseerd. Gepropageerde landbouwmethoden maken betrokken boeren minder kwetsbaar voor droogte. In projecten wordt in toenemende mate aandacht besteed aan value chains en het versterken van de positie van boeren daarin. Er is een actief anti-corruptiebeleid.
Organisatie	Heifer is een klein team zodat de afhankelijkheid van individuele medewerkers groot is. De mensen hebben daarbij grote individuele verantwoordelijkheden..	Belangrijke taken en relaties worden zoveel mogelijk gedeeld door twee mensen, er is een goede archiefstructuur met back-up. Procedures worden vastgelegd. De raad van toezicht houdt professioneel toezicht..
Financiële tegenvallers	Dalende inkomsten kunnen leiden tot een tekort op de lopende projectverplichtingen, relatief te hoge kostenratio's en onzekere continuïteit. Heifer heeft slechts beperkte reserves om de financiële risico's op te vangen..	Projectverplichtingen worden pas aangegaan als de financiering voor het eerste jaar volledig en de totale periode voor de helft is gedekt. Er wordt een continuïteitsreserve opgebouwd ter grootte van 100% van de jaarlijkse kosten van de eigen organisatie. Momenteel is deze reserve 40%.

DOOR DEELNAME AAN HET PROJECT EN HET VOLGEN VAN DIVERSE TRAININGEN BEN IK ANDERS GAAN DENKEN. IK BESEF ME NU PAS WELKE MOGELIJKHEDEN EN MIDDELEN WE AL DIE JAREN AL BINNEN HANDBEREIK HADDEN. DE TIP-TAP, WAAR WE ONZE HANDEN MEE WASSEN, IS EEN ENORME HULP IN HET HUISHOUDEN EN EEN VERBETERING VAN DE HYGIËNE.

5 FINANCIEEL VERSLAG

SAMEN SPAREN IS SAMEN GROEIEN. DE SPAAR- EN LEENGROEP VAN VIVIAN KOMT IEDERE MAAND SAMEN. ZE LEGGEN GELD IN EN BESPREKEN LEENAANVRAGEN. OP DEZE MANIER HEBBEN DE LEDEN TOEGANG TOT KREDIET EN KUNNEN ZE INVESTEREN IN HUN BEDRIJFJE. PROJECTDEELNEMERS WORDEN BEGELEID IN HET OPZETTEN VAN DIT SOORT SPAARGROEPEN EN HET VASTLEGGEN VAN DE REGELS.

5.1 BALANS

	30 juni 2018	30 juni 2017
ACTIVA	*Euro*	*Euro*
Materiële vaste activa	*4.413*	*9.545*
	4.413	**9.545**
Vorderingen en overlopende activa	*297.632*	*448.684*
Liquide middelen	*336.580*	*268.344*
	634.212	**717.028**
Totaal	**638.625**	**726.573**

PASSIVA		
Reservers en fondsen		
• Reserves		
- Continuïteitsreserve	161.972	264.407
- Bestemmingsreserves	0	0
	161.972	**264.407**
• Fondsen		
- Bestemmingsfondsen	**345.347**	**329.684**
Totaal reserves en fondsen	*507.319*	*594.091*
Kortlopende schulden	*131.306*	*132.482*
Totaal	**638.625**	**726.573**

5.1 Balans per 30 juni 2018
5.2 Staat van baten en lasten boekjaar 2017 - 2018
5.3 Kasstroom overzicht 2017 - 2018
5.4 Grondslagen voor de financiële verslaggeving
5.5 Toelichting op de balans
5.6 Toelichting op de staat van baten en lasten
5.7 Meerjarenbegroting 2019 - 2020

5.2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN BOEKJAAR 2017-2018

	Realisatie 2017-2018	Begroting 2017-2018	Realisatie 2016-2017
	Euro	Euro	Euro
Baten:			
- Baten van particulieren	415.384	350.000	421.269
- Baten van bedrijfsleven	88.775	150.000	57.722
- Baten van kerken	44.933	45.000	34.439
- Baten van vermogensfondsen	101.668	250.000	232.945
- Baten van loterijorganisaties	0	0	15.000
- Baten van susidies van overheden	288.229	790.000	246.368
- Baten van verbonden organisaties zonder winststreven	329.351	360.000	372.413
- Baten van andere organisaties zonder winststreven	120.786		
Som van de geworven baten	1.389.126	1.945.000	1.380.156
- Financiële baten	1.152	5.000	411
Som der baten	**1.390.278**	**1.950.000**	**1.380.567**
Lasten:			
Besteed aan doelstellingen			
- Projecten	761.885	1.202.679	973.382
- Voorlichting	319.818	370.994	308.794
	1.081.703	*1.573.673*	*1.282.176*
Wervingskosten			
Kosten eigen fondsenwerving	134.338	161.099	134.305
Kosten verkrijging subsidies	189.333	189.075	178.530
	323.671	*350.174*	*312.835*
Beheer en administratie			
Kosten beheer en administratie	71.676	91.649	88.346
	71.676	*91.649*	*88.346*
Som der lasten	**1.477.050**	**2.015.496**	**1.683.357**
Resultaat	**-86.772**	**-65.496**	**-302.790**

Resultaatbestemming 2017-2018

Toevoeging/onttrekking aan:	
Continuïteitsreserve	-102.435
Bestemmingsfondsen	15.663
	-86.772

5.3 KASSTROOMOVERZICHT 2017-2018

	2017-2018	2016-2017
Fondsenwerving (excl. AKV)	577.835	660.935
Subsidies (excl. AKV)	267.389	239.456
Co-financiering projecten	120.786	
Uitgaven fondsenwerving	-56.322	-51.836
Uitgaven subsidies	-18.552	-12.389
Uitgaven voorlichting	-131.419	-120.950
Projectuitgaven via hulporganisaties	-603.383	-830.412
Totale kasstroom doelstelling	***156.334***	***-115.196***
Kosten eigen organisatie	-667.373	-667.771
Apparaatskostenvergoeding (AKV)	424.244	479.765
Mutatie vorderingen	151.054	150.477
Mutatie schulden	-1.176	20.241
Totale kasstroom exploitatie	***-93.251***	***-17.288***
(Des)investeringen materiële vaste activa	5.132	-1.547
Totale kasstroom investeringen	***5.132***	***-1.547***
Rente en incidentele baten	21	411
Totale kasstroom financiering	***21***	***411***
Totale kasstroom	**68.236**	**-133.620**
Liquide middelen op 1 juli 2017	268.344	401.964
Liquide middelen op 30 juni 2018	336.580	268.344
Mutatie liquide middelen	**68.236**	**-133.620**

Het kasstroomoverzicht sluit met een toename van € 68.236. Dit is met name het gevolg van lagere projectuitgaven.

5.4 GRONDSLAGEN VOOR DE FINANCIËLE VERSLAGGEVING

Algemeen
De jaarrekening 2017-2018 is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 650 voor Fondsenwervende instellingen, aangepast in 2016.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling
De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij de betreffende grondslag voor een specifieke post in de jaarrekening anders vermeldt, worden alle activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Vreemde valuta
Vorderingen, schulden en verplichtingen in buitenlandse valuta zijn omgerekend tegen de koers per balansdatum. Transacties in buitenlandse valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers van afwikkeling. Koersverschillen zijn opgenomen in de staat van baten en lasten.

(Im)materiële vaste activa
De (im)materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs, verminderd met lineair berekende afschrijvingen, op basis van de geschatte economische levensduur. De restwaarde van de vaste activa wordt op nihil gesteld. De gehanteerde afschrijvingstermijn is drie jaar.

Vorderingen
Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, voor zover nodig rekening houdend met een voorziening tegen mogelijke oninbaarheid.

Continuïteitsreserve
Met de continuïteitsreserve wordt beoogd de continuïteit van de organisatie te waarborgen in tijden van tegenvallende inkomsten. Het vermogensbeleid is gebaseerd op een risicoanalyse waarin de omvang en samenstelling van de jaarlijkse inkomsten en de omvang van de reserves worden afgezet tegen de kosten van de organisatie. Heifer streeft naar een continuïteitsreserve van 100% van de jaarlijkse kosten van de eigen organisatie.

Baten eigen fondsenwerving
De opbrengsten van particulieren, bedrijfsleven, vermogensfondsen, kerken, loterijorganisaties, baten van verbonden en andere organisaties en overige baten worden verantwoord in het jaar waarin zij worden ontvangen. In geval in deze categorie sprake is van een specifieke projectfinanciering worden deze inkomsten verantwoord conform onderstaande subsidies en projectfinancieringen. Baten uit nalatenschappen worden opgenomen in het boekjaar waarin de omvang van de nalatenschap betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Subsidies en projectfinancieringen
Subsidiebaten en projectfinancieringen worden verantwoord in het jaar waarin deze zijn ontvangen, of het daartoe strekkende betalingsverzoek is goedgekeurd.

Bestedingen
De bestedingen worden verdeeld over de doelstellingen:
- Ontwikkelingsprojecten
  De verstrekte steun en subsidie wordt verantwoord in het jaar waarin de betaling aan de projectpartner is verricht, of het daartoe strekkende betalingsverzoek van de projectpartner is goedgekeurd. De bestedingen door de partnerorganisaties worden verantwoord in interne projectrapportages die de partnerorganisaties aan Heifer verstrekken en in de jaarverslagen van de partnerorganisaties, die door onafhankelijke gekwalificeerde accountants worden gecontroleerd.
- Voorlichting
  De totale directe kosten van voorlichting en fondsenwerving worden voor 70% toegerekend aan voorlichting en bewustmaking en voor 30% aan fondsenwerving. Deze door het bestuur vastgestelde toewijzing van de communicatiekosten is gebaseerd op analyse van de communicatie-activiteiten naar doelgroep, doelstelling, activiteit en tekstinhoud en procentuele toewijzing van de onderliggende kostenrekeningen. Jaarlijks worden de gerealiseerde communicatiekosten geanalyseerd volgens dit model.

Operationele kosten
De kosten worden verantwoord in het jaar waarop deze betrekking hebben. Dit betekent, dat rekening wordt gehouden met vooruitbetaalde c.q. nog te betalen posten.

Pensioenen
Heifer heeft voor haar medewerkers een pensioenregeling op basis van beschikbare premie. De werknemer heeft recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon over de jaren dat hij bij Heifer pensioen heeft opgebouwd. Heifer heeft de pensioenverplichtingen ondergebracht bij Delta Lloyd. Heifer betaalt hiervoor de premies, waarvan 11,4% wordt bijgedragen door de werknemer. Naar de stand van ultimo juni 2017 is de dekkingsgraad van de pensioenverzekeraar 127,2 % en voldoet aan de voorwaarden. Behalve de verschuldigde premies heeft Heifer geen aanvullende verplichtingen betreffende de pensioenregeling.

Kasstroomoverzicht
Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode en geeft een volledig overzicht van de geldstromen in de organisatie gedurende het boekjaar. In de kasstroom doelstelling zijn alle ontvangsten en uitgaven opgenomen in het kader van de doelstellingen van de organisatie. In de kasstroom exploitatie zijn de kosten van de eigen organisatie opgenomen en de ontvangsten die zijn aangewend om deze kosten te dekken. Deze ontvangsten bestaan uit de kostenbijdrage van Heifer Project International USA, de overeengekomen kostenbijdragen in andere subsidiecontracten en maximaal 20% van de ontvangsten uit eigen fondsenwerving.

BOEREN LEREN HUN LAND DUURZAAM TE GEBRUIKEN EN BRENGEN VERNIEUWDE KENNIS OVER VEEHOUDERIJ IN DE PRAKTIJK. GEITEN GEVEN BIJVOORBEELD WAARDEVOLLE MEST VOOR EEN GOEDE OOGST. OMDAT DE OUDERS VAN SONIA DEZE KANS MET BEIDE HANDEN HEBBEN GEGREPEN, HEEFT HET GEZIN GENOEG TE ETEN EN EEN STABIEL INKOMEN. SONIA DRAAGT HAAR STEENTJE BIJ.

5.5 TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

Vaste activa	Euro	Euro	Euro
Activa bedrijfsvoering	Inventaris	Software	Totaal
Aanschafwaarde per 01-07-2017	83.082	30.618	113.700
Investeringen boekjaar	0	0	0
Aanschafwaarde per 30-06-2018	83.082	30.618	113.700
Cumulatieve afschrijvingen per 01-07-2017	73.537	30.618	104.155
Afschrijvingen boekjaar	5.132	0	5.132
Cumulatieve afschrijvingen per 30-06-2018	78.669	30.618	109.287
Boekwaarde per 01-07-2017	9.545	0	9.545
Boekwaarde per 30-06-2018	4.413	0	4.413

	30 juni 2018	30 juni 2017
	Euro	Euro
Vorderingen en overlopende activa		
• Te ontvangen projectsubsidie Europese Unie	172.481	230.438
• Fondsen en bedrijven	34.901	86.434
• Nalatenschappen	80.698	129.298
• Vooruitbetaalde huur	1.256	1.256
• Vooruitbetaalde kosten	1.140	
• Waarborgsommen	1.258	1.258
• Heifer International	5.897	0
	297.631	**488.684**
Liquide middelen		
Kas	400	410
Bank- en girorekeningen	311.858	209.780
Depotrekening subsidie Europese Unie	24.322	58.154
	336.580	**268.344**

Vorderingen
De vordering op de Europese Unie betreft het goedgekeurde liquiditeitsverzoek van 30 mei 2018 voor het Ecovillage project in Tanzania. De vordering fondsen en bedrijven betreft het goedgekeurde liquiditeitsverzoek aan een bedrijf en een liquiditeitsverzoek aan Soilcares wegens de slottermijn van de RVO subsidie voor het bodemonderzoek project in Kenia. De nalatenschappen betreffen de restvorderingen van drie nalatenschappen.

Liquide middelen
De liquide middelen zijn volledig direct opneembaar. Het beleggen van liquiditeitsoverschotten op korte termijn past niet in het beleid van de organisatie.

PASSIVA

	Reserves en fondsen		
Euro	Continuïteit reserve	Bestemmingsfonds projecten	**Totaal reserves en fondsen**
Stand per 30-06-2017	264.407	329.684	**594.091**
Mutatie in boekjaar	*102.435*	*15.663*	**86.772**
Stand per 30-06-2018	161.972	345.347	**507.319**

Door exploitatietekorten in de afgelopen twee boekjaren daalde de continuïteitsreserve tot 24% van de totale operationele kosten. Het herziene financieel beleid is gericht op versterking van de continuïteitsreserve door een kostenbesparende reorganisatie en een kapitaalinjectie van Heifer International in het volgende boekjaar.

In het bestemmingsfonds projecten is het vermogen vastgelegd waaraan door de donateur een bepaalde bestemming is gegeven en dat nog niet aan het project is besteed.
De specificatie luidt als volgt:

- Subsidie Europese Unie voor Tanzania Eco-village project	173.118
- Partner bijdrage van Aqua for All voor Tanzania Eco-village project	19.788
- Projectdonaties voor Oeganda Learn for work project i.s.m. Edukans	86.514
- Nalatenschap voor landbouwprojecten in Afrika	21.258
- Projectdonaties voor Malawi melkveehouderij project	44.669
Totaal	345.347

	30 juni 2018	30 juni 2017
	Euro	Euro
Kortlopende schulden		
Crediteuren	1.436	7.292
Belastingen en sociale lasten	31.047	31.968
Reservering personele kosten	86.723	81.122
Overlopende passiva	12.100	12.100
	131.306	**132.482**

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Op 28 juni 2013 werd een vierjarige subsidie toegekend door de Nederlandse overheid voor een Publiek Privaat Partnerschap onder leiding van SoilCares Holding B.V. te Wageningen voor een bodemvruchtbaarheid project in Kenia onder de naam PASIFIK. In april 2014 werd een samenwerkingsovereenkomst getekend tussen SoilCares Holding B.V. en Heifer Nederland. Op 18 juni 2014 werd een projectovereenkomst getekend tussen Heifer Nederland, Heifer International en Heifer Kenia. Onderstaand volgt een overzicht van het verloop van deze contracten.

Financieringscontracten PASIFIK	*Budget*	*Gerealiseerd*	*Openstaand*
Bijdrage Heifer International	212.098	212.108	-11
Bijdrage Heifer Nederland	36.910	30.271	6.639
Subsidiecontract FDOV	249.008	224.108	24.900
Totale financiering	**498.015**	**466.487**	**31.528**
Projectovereenkomst PASIFIK			
Project budget Heifer Kenya	424.195	419.913	4.282
Project budget Heifer Nederland	73.820	60.542	13.278
Totaal project budget	**498.015**	**480.455**	**17.560**
Project bestedingen Heifer Kenya	424.195	441.652	-17.457

Op 16 maart 2015 werd een vijfjarige subsidie toegekend door de Europese Unie voor het project Igunga Eco-village in Tanzania. Op grond van deze subsidietoekenning werd op 30 juni 2015 een projectovereenkomst gesloten met Heifer Tanzania, Heifer International USA en de Nederlandse organisatie Aqua for All die gespecialiseerd is in watervraagstukken. Onderstaand volgt een overzicht van het verloop van deze contracten.

Financieringscontracten Igunga	*Contract*	*Gerealiseerd*	*Openstaand*
Europese Unie	1.600.000	1.440.000	160.000
Heifer International	225.510	135.855	89.655
Heifer Nederland	194.470	121.156	73.314
Aqua for All	112.500	112.500	0
Totale financiering	**2.132.480**	**1.809.511**	**322.969**
Projectovereenkomst Igunga			
Project budget Heifer Tanzania	1.252.694	778.971	473.723
Project budget Aqua for All	469.432	388.413	81.019
Project budget Heifer Nederland	215.674	107.480	108.194
Onvoorziene kosten	57.203	0	57.203
Kosten projectbegeleiding	137.477	101.829	35.648
Totaal project budget	**2.132.480**	**1.376.693**	**755.787**
Projectbestedingen			
Heifer Tanzania	1.252.658	629.133	623.525
Aqua for All	469.432	388.413	81.019
Heifer Nederland	215.674	107.480	108.194

Voor de kantoorruimte aan de Kade 23 te Roosendaal is een direct opzegbaar huurcontract afgesloten met een opzegtermijn van twaalf maanden. De kosten voor het boekjaar 2017-2018 bedragen circa € 18.000.

5.6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2017-2018		2016-2017
Baten	Werkelijk	Begroot	
Baten van particulieren	*416.515*	*355.000*	*421.268*
- Mailingacties	215.538	250.000	218.315
- Periodieke giften	124.895	100.000	103.286
- Nalatenschappen	74.951	0	98.453
- Overige donaties en giften	1.131	5.000	1.214
Baten van bedrijfsleven	*88.775*	*150.000*	*57.722*
Baten van kerken	*44.933*	*45.000*	*34.439*
Baten van vermogensfondsen	*101.668*	*250.000*	*232.945*
Baten van loterijorganisaties	*0*	*0*	*15.000*
Baten van subsidies van overheden	*288.229*	*790.000*	*246.368*
- Europese Unie voor Klimaatproject Tanzania	240.648	242.000	230.438
- Nederlandse overheid voor bodemonderzoek Kenia	47.581	48.000	15.930
- Nieuwe subsidiecontracten	0	500.000	0
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven	*329.351*	*360.000*	*372.413*
- Kostensubsidie Heifer International	329.351	360.000	372.413
Baten van andere organisaties zonder winststreven	*120.786*	*0*	*0*
- Edukans project Oeganda	120.786	0	0
Overige baten	*21*	*0*	*412*
Totaal baten eigen fondsenwerving	**1.390.278**	**1.950.000**	**1.380.567**

Toelichting op de ontwikkeling van de baten
Door de niet begrote nalatenschappen zijn de baten van particulieren 17% boven begroting. De opbrengst uit particuliere donaties is 3% lager dan begroot, maar 5% hoger dan vorig boekjaar. Het aantal ontvangen donaties was 12.456 en de gemiddelde gift bedroeg 27,06 Euro. Het aantal actieve donateurs is met 1,7% gestegen van 14.791 naar 15.039. De baten van het bedrijfsleven zijn 50% gestegen maar fors lager dan begroot. Het opbouwen van een bedrijfsnetwerk kost meer tijd dan verwacht. De baten van kerken zijn conform begroting. De baten van vermogensfondsen zijn aanzienlijk lager dan begroot. Voor een aantal veelbelovende aanvragen wordt goedkeuring in volgend boekjaar verwacht.

De inkomsten uit institutionele subsidiewerving betreffen de lopende contracten met de Europese Unie voor het Ecovillage project in Tanzania en met de Nederlandse overheid voor het bodemonderzoek project in Kenia. Er zijn in het boekjaar geen nieuwe contracten gerealiseerd, zodat de begroting voor subsidies niet werd gehaald. Wel werd een nieuw project opgestart in samenwerking met Edukans, die daarvoor de eerste termijn hebben betaald.
De totale inkomsten waren iets hoger dan vorig boekjaar, maar bleven aanzienlijk achter op de ambitieuze begroting.

De samenstelling en ontwikkeling van de inkomsten zijn belangrijke componenten in de beoordeling van de continuïteit van de organisatie. Analyse van de totale baten laat zien dat slechts een klein deel van de baten jaarlijks terugkerend is. De kostensubsidie van Heifer International en de subsidiecontracten met de Europese Unie en de Nederlandse overheid zijn meerjarige contracten. Van de baten uit particuliere donaties is 36% gebaseerd op periodieke machtigingen en heeft dus een structureel karakter. Al de andere baten zijn eenmalig en volledig afhankelijk van onze mailingacties en wervingsactiviteiten. Dankzij een trouwe groep donateurs van particulieren, kerken, bedrijven en vermogensfondsen ontwikkelen de baten uit publieke fondsenwerving zich in totaliteit redelijk gelijkmatig. De institutionele baten zijn volledig afhankelijk van de goedkeuring van nieuwe aanvragen en kunnen derhalve sterk fluctueren. Ook de lange doorlooptijd van institutionele aanvragen heeft grote invloed op de jaarinkomsten.

LASTEN

Specificatie en verdeling kosten naar bestemming

Bestemming	Doelstelling		Werving baten		Beheer en Administratie	Totaal 2017-2018	Begroot 2017-2018	Totaal 2016-2017
	Projecten	Voorlichting	Eigen fonds werving	Subsidies Overheden				
Projectbijdragen	603.383					603.383	1.051.711	830.412
Communicatiekosten		131.419	56.322			187.741	250.000	172.786
Directe kosten subsidies				18.552		18.552	20.000	12.389
Personeelskosten	135.716	161.317	66.801	146.231	61.372	571.437	605.785	566.237
Huisvestingskosten	4.493	5.340	2.211	4.841	2.032	18.917	18.000	18.348
Kantoor en algemeen	17.073	20.294	8.404	18.396	7.721	71.888	64.000	77.438
Afschrijvingskosten	1.219	1.449	600	1.313	551	5.132	6.000	5.747
Totaal	**761.884**	**319.819**	**134.338**	**189.333**	**71.676**	**1.477.050**	**2.015.496**	**1.683.357**

De kosten zijn te onderscheiden in kosten die verband houden met de bestedingen in het kader van de doelstellingen ontwikkelingsprojecten en voorlichting, kosten die verband houden met het verwerven van de baten en kosten van administratie en beheer. De kosten zijn toegerekend op basis van de werkelijke urenbesteding van de medewerkers. Deze verdeelsleutel wordt ook toegepast bij de begrotingen. Kosten die volledig toe te wijzen zijn aan ontwikkelingsprojecten, voorlichting, werving baten of administratie en beheer worden volledig aan dat bedrijfsonderdeel doorbelast.

Kengetallen en normen

Besteed aan de doelstellingen ten opzichte van de totale baten				
		2017-2018		2016-2017
		Werkelijk	Begroot	Werkelijk
Norm	75,0%	78,9%	80,4%	78,2%

De besteding aan de doelstelling voldoet aan de interne norm.

Kosten eigen fondsenwerving ten opzichte van baten eigen fondsenwerving				
		2017-2018		2016-2017
Interne		Werkelijk	Begroot	Werkelijk
norm	22,0%	20,6%	20,3%	17,6%

Door de daling van de baten fondsenwerving is het percentage kosten iets gestegen maar voldoet ruim aan de interne norm.

Kosten beheer en administratie ten opzichte van totale lasten				
		2017-2018		2016-2017
		Werkelijk	Begroot	Werkelijk
Norm	7,0%	4,9%	4,5%	5,2%

De kosten administratie en beheer zijn ruim binnen de interne norm.

Specificatie projectbijdragen 2017-2018

	Werkelijk	Begroot
Tanzania Ecovillage EU	390.545	451.405
Kenia bodemonderzoek FDOV	28.757	54.000
Oeganda Edukans	78.021	100.000
Ethiopie	52.025	50.000
Malawi zuivel	45.785	44.693
Zimbabwe	2.000	
Guatemala	6.250	
Andere nieuwe projecten		231.250
Totaal bestedingen	**603.383**	**931.348**

De projectbijdragen zijn met 28% gedaald ten opzichte van vorig boekjaar en lager dan begroot omdat geen nieuwe projectsubsidies zijn gerealiseerd.

Specificatie kosten publiciteit en communicatie

	2017-2018		2016-2017
	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
Direct mail en campagnes	87.321	90.000	102.674
Website en online communicatie	42.943	31.500	22.188
Media	1.493	37.500	4.602
Nieuwsbrieven	10.493	10.000	7.658
Kosten database	22.998	24.000	19.621
Promotie en activiteiten	3.877	0	1.639
Overige kosten communicatie	18.616	7.000	14.404
Totaal	**187.741**	**200.000**	**172.786**

Doorbelasting kosten publiciteit en communicatie

	Werkelijk	Budget	Werkelijk
Voorlichting en bewustmaking	131.419	140.000	120.950
Fondsenwerving	56.322	60.000	51.836
Totaal	**187.741**	**200.000**	**172.786**

De kosten van publiciteit en communicatie zijn 6% lager dan begroot door kostenbesparing.

Specificatie kosten eigen organisatie

	2017-2018		2016-2017
	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
Lonen en salarissen	421.776	470.533	433.567
Sociale lasten	78.357	78.444	75.299
Pensioenlasten	41.522	38.175	36.331
Overige personeelskosten	7.674	12.000	6.641
Totaal personeelskosten	*549.329*	*599.152*	*551.838*
Reis- en verblijfskosten	22.107	20.000	14.400
Huisvestingskosten	18.917	20.000	18.348
Kantoorkosten	21.528	20.000	23.461
Algemene kosten	55.492	54.000	59.724
Totaal overige kosten	*118.044*	*114.000*	*115.933*
Totaal kosten	**667.373**	**713.152**	**667.771**

De totale kosten eigen organisatie zijn gelijk gebleven en ruim binnen de begroting, omdat een deel van de arbeidsuren en reiskosten direct wordt toegerekend aan gesubsidieerde projecten. Enkele medewerkers maken deel uit van de projectimplementatie teams en de daaruit voortvloeiende kosten zijn opgenomen in de goedgekeurde projectbegrotingen.

Gemiddeld aantal personeelsleden in FTE

2017-2018		2016-2017
Werkelijk	Begroot	Werkelijk
7,3	7,3	7,3

Het personeelsbestand is in het boekjaar gelijk gebleven. De arbeidsvoorwaarden zijn gebaseerd op de cao Welzijn. De FTE berekening is gebaseerd op een fulltime dienstverband van 36 uur.

Bezoldiging directeur

Naam	R. Fokker
Functie	Directeur
Dienstverband	
Aard	onbepaald
Contracturen	32
Parttime %	89
Bezoldiging	
Bruto salaris	59.008
Vakantiegeld	4.721
Eindejaarsuitkering	5.246
Totaal jaarinkomen	*68.975*
SV lasten werkgever	10.306
Onbelaste vergoedingen	3.018
Pensioenlasten werkgever	8.962
Totaal overige lasten en vergoedingen	*22.286*
Totaal bezoldiging boekjaar	**91.261**
Totaal bezoldiging vorig boekjaar	*87.138*

De raad van toezicht heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van de andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het bezoldigingsbeleid wordt periodiek geactualiseerd. De laatste evaluatie was in juni 2017. De directiebeloning voldoet aan de criteria van de VFI-Richtlijn Beloning van Directeuren. De directeur vervult geen nevenfuncties.

Aan bestuurders en toezichthouders zijn geen bezoldigingen, met inbegrip van pensioentoezeggingen, toegekend. Tevens zijn geen leningen, voorschotten en garanties verstrekt aan bestuurders en toezichthouders.

5.7 MEERJARENBEGROTING 2019-2020

	FY 2019	FY 2020
Baten		
Baten uit eigen fondsenwerving	750.000	780.000
Subsidies overheden en anderen	470.000	1.500.000
Kostensubsidie Heifer International	340.000	340.000
Som der baten	**1.560.000**	**2.620.000**
Lasten		
Besteed aan doelstellingen		
Ontwikkelingsprojecten	1.097.000	2.000.000
Voorlichting	275.000	275.000
Totaal	*1.372.000*	*2.275.000*
Werving baten		
Kosten eigen fondsenwerving	118.000	118.000
Kosten subsidies	133.000	100.000
Totaal	*251.000*	*218.000*
Kosten administratie en beheer	*69.000*	*70.000*
Som der lasten	**1.692.000**	**2.563.000**

De meerjarenbegroting maakt deel uit van het strategisch plan 2017-2020 en is herzien in juni 2018. De inkomstenbegroting is gebaseerd op een geleidelijke groei van de baten uit eigen fondsenwerving en een sterke groei van de subsidie inkomsten voor projecten van het wereldwijde Heifer werk. Heifer International verstrekt een vierjarige kostensubsidie voor de medefinanciering van de operationele kosten.

BIJLAGE I CONTROLEVERKLARING

Aan: het bestuur van Stichting Heifer Nederland

VERKLARING OVER HET IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN FINANCIEEL VERSLAG 2017-2018

ONS OORDEEL

Wij hebben het financieel verslag 2017-2018, opgenomen op pagina's 32 tot en met 44, van Stichting Heifer Nederland te Roosendaal gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen financieel verslag een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Heifer Nederland per 30 juni 2018 en van het resultaat over 2017-2018 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende instellingen.

Het financieel verslag bestaat uit:
1. de balans per 30 juni 2018;
2. de staat van baten en lasten over 2017-2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

DE BASIS VOOR ONS OORDEEL

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van het financieel verslag'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Heifer Nederland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags-en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

CONTINUÏTEITSVERONDERSTELLING

Wij vestigen de aandacht op de onderdelen "paragraaf 4.4. financieel beleid" in de toelichting op pagina 29 en "reserves en fondsen" in de toelichting op pagina 39 van het jaarverslag. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

VERKLARING OVER HET IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast het financieel verslag en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:
- het jaarverslag 2017-2018.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met het financieel verslag verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij het financieel verslag.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag 2017-2018 in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende instellingen.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT HET FINANCIEEL VERSLAG

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN HET BESTUUR EN DE RAAD VAN TOEZICHT VOOR HET FINANCIEEL VERSLAG

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van het financieel verslag in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende instellingen. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van het financieel verslag mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van het financieel verslag moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur het financieel verslag opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE CONTROLE VAN HET FINANCIEEL VERSLAG

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van dit financieel verslag nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat het financieel verslag afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in het financieel verslag staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in het financieel verslag. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van het financieel verslag en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of het financieel verslag een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing
.
Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Breda, 19 december 2018

MAZARS N.V.

Origineel ondertekend door drs. D.J. Han RA

BIJLAGE II OVERZICHT COFINANCIERINGEN PROJECTEN

	2017-2018	2016-2017
Heifer International USA		
- project Zimbabwe goats		45.426
- project Tanzania EU	32.239	42.129
- project Ghana		26.694
- project Malawi	33.000	
- project Cambodja		10.250
Send a Cow UK, project Ethiopië	566.894	43.651
DfiD UK, project Ethiopië	1.393.706	
Soil Cares BV, project Kenia		143.600
Edukans, project Oeganda	91.920	
Edukans, project Ghana		13.491
Totaal	**2.117.759**	**325.241**

De werkwijze van Heifer brengt met zich mee dat steeds vaker met partnerorganisaties in consortia wordt samengewerkt. Door aanvullende disciplines te combineren met de expertise van Heifer wordt een project tot stand gebracht dat optimaal tegemoet komt aan de behoeften van de lokale doelgroep. De financiële stromen van deze gezamenlijke projecten worden vaak rechtstreeks door andere organisaties aan onze lokale projectpartners verstrekt. Het overzicht cofinancieringen geeft een overzicht van deze geldstromen, die dankzij ons aandeel zijn gerealiseerd. Wij verwachten dat de opzet van projecten in deze vorm de komende jaren aanzienlijk zal toenemen.

HET IS DAGELIJKS EEN GEZELLIGE DRUKTE RONDOM DE NIEUWE WATERPOMP. SAMUEL GEBRUIKT ZIJN VEEWAGEN OM VEEL EMMERS TEGELIJK TE KUNNEN VERVOEREN. ZIJN GEZIN GEBRUIKT HET WATER ALS DRINKWATER EN OM MEE TE KOKEN.

Heifer Nederland
Kade 23, 4703 GA Roosendaal
T +31(0)165 - 520 123
E info@heifer.nl
I www.heifer.nl

ANBI

CBF GOED DOEL

HEIFER.NL